

Eindrapport

**FLORA- EN FAUNA INVENTARISATIE
VIER DEELGEBIEDEN LANDGOED PIJNENBURG TE BAARN**

Adviesbureau

Mertens

Eindrapport

FLORA- EN FAUNA INVENTARISATIE VIER DEELGEBIEDEN LANDGOED PIJNENBURG TE BAARN

rapportnr. 2015.1954

oktober 2015

In opdracht van:
Rho Adviseurs voor leefruimte
Postbus 150
3000 AD ROTTERDAM

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456

E: info@adviesbureau-mertens.nl
I: www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens BV, Wageningen, 2015.

Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

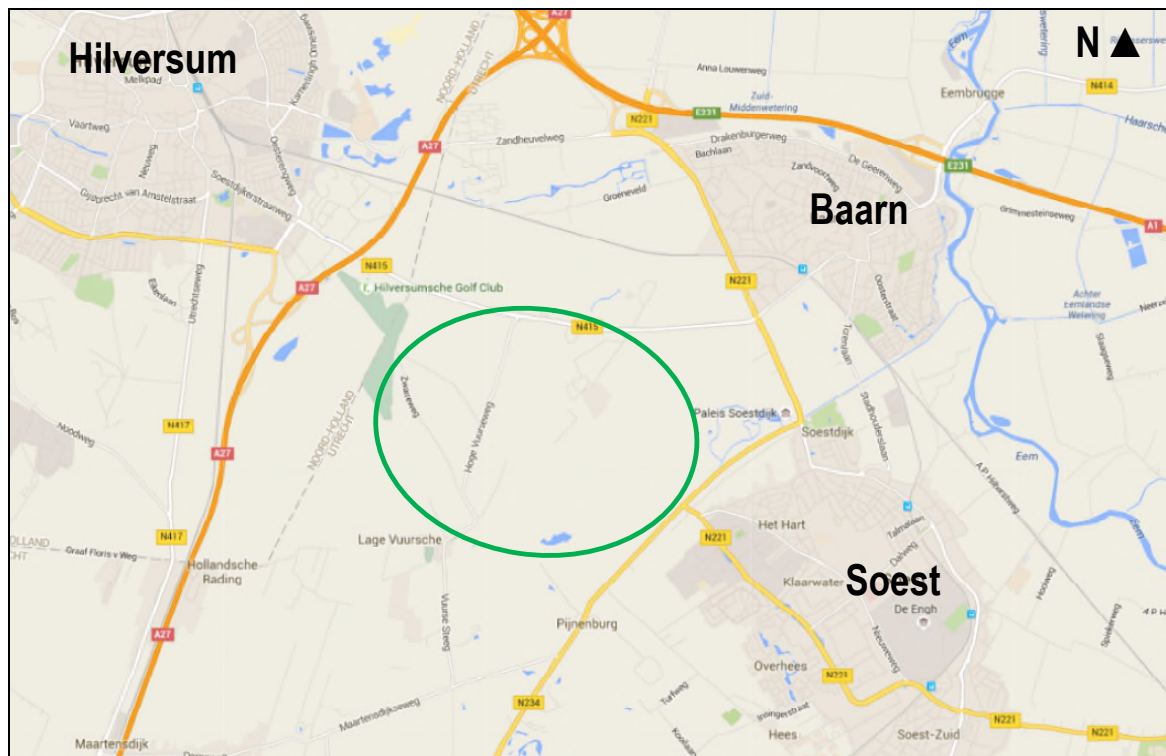
INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	2
1.1 INLEIDING	2
1.2 HET PLANGEBIED EN DE PLANNEN.....	2
1.2 VRAAGSTELLINGEN VAN HET ONDERZOEK	6
1.3 OPBOUW VAN DIT RAPPORT	7
 2 METHODE.....	 8
2.1 OMVANG ONDERZOEK	8
2.2 BROEDVOGELS	8
2.3 VLEERMUIZEN.....	9
2.4 OVERIGE ZOOGDIEREN.....	9
2.5 REPTIELEN (HAZELWORM)	9
 3 RESULTATEN	 11
3.1 EVENEMENTENTERREIN LANGS DE N415	11
3.2 OMVORMING BOS LANGS DE N234.....	15
3.3 THEEHUIS & DIERENBEGRAAFPLAATS LANGS DE MAARTENSDIJKSEWEG	18
3.4 KOETSHUIS IN BESTAANDE BEHEERDERSWONING	22
 4 CONCLUSIES	 26
 GERAADPLEEGDE LITERATUUR.....	 27
 BIJLAGE 1. BEGRIPPEN.....	 28

1 INLEIDING

1.1 Inleiding

Er zijn plannen voor de nieuwe kostendragers voor landgoed Pijnenburg te Baarn. Op basis van een ladschapsecologische gegevens is vastgesteld dat er een kans is op het voorkomen van beschermde broedvogels, vleermuizen, overige zoogdieren en reptielen. Op grond hiervan heeft Rho Adviseurs voor leefruimte aan Adviesbureau Mertens B.V. uit Wageningen gevraagd om een veldinventarisatie uit te voeren naar het voorkomen van deze beschermde fauna zodat eventuele effecten op een adequate manier kunnen worden ingeschat. In onderhavig rapport worden de resultaten van deze inventarisatie weergegeven.



Figuur 1. Globale ligging van landgoed Pijnenburg te Baarn.

1.2 Het plangebied en de plannen

Om het landgoed Pijnenburg voor de komende generaties te kunnen beheren en in stand te houden is het van belang dat nieuwe kostendragers worden gegenereerd. Dit zal kunnen samen gaan met de realisatie van:

- 1 = Evenemententerrein langs de N415,
- 2 = Omvorming bos langs de N234,
- 3 = Theehuis & dierenbegraafplaats langs de Maartensdijkseweg,
- 4 = Koetshuis in bestaande beheerderswoning.

In figuur 2 is de ligging van deze deelgebieden weergegeven.



Figuur 2. Globale ligging van de activiteitengebieden in landgoed Pijnenburg te Baarn.

Ad 1. Evenemententerrein

Langs de N415 is een evenemententerrein voorzien. Binnen dit gebied is naast het langere tijd aanwezige restaurant met parkeerplaats voor gemotoriseerde voertuigen, een klimbos gerealiseerd. In het klimbos kan een klimparcours worden afgelegd tussen de bomen. Op het evenementenveld worden regelmatig evenementen, bruiloften en feesten georganiseerd. Het bos bestaat uit relatief monotoon bos met voornamelijk ondergroei van adelaarsvaren. Plaatselijk is een struik- en moslaag aanwezig. Het bos is goed ontwikkeld.



Figuur 3. Beeld van de parkeerplaats met restaurant (links) en klimbos (rechts) in het activiteitengebieden in landgoed Pijnenburg te Baarn.



Figuur 4. Beeld van het FeelGoodTentEvent in het activiteitengebied in landgoed Pijnenburg te Baarn.



Figuur 5. Beeld van het bos in het activiteitengebied in landgoed Pijnenburg te Baarn.

Ad 2. Omvorming bos langs de N234

Het om te vormen bos langs de N234 bestaat voornamelijk uit naaldbos met plaatselijk berk. Een ondergroei ontbreekt gedeeltelijk. In de greppels zijn specifieke bossoorten te vinden zoals de beschermde dubbelloof.



Figuur 6. Beeld van het bos het om te vormen bos in landgoed Pijnenburg te Baarn.

Ad 3. Theehuis & dierenbegraafplaats langs de Maartensdijkseweg,

Het gebied van het theehuis en de dierenbegraafplaats langs de Maartensdijkseweg bestaat uit een weiland en rondom bos. Dit bos is goed ontwikkeld gelet op de aanwezigheid van dubbelloof, adelaarsvaren, digitalis en kamperfoelie.



Figuur 6. Beeld van het plangebied van het theehuis en de dierenbegraafplaats in landgoed Pijnenburg te Baarn.

Ad 4. Koetshuis in bestaande beheerderswoning

Het koetshuis bestaat uit een opstal met rondom tuin. In figuur 7 wordt van het koetshuis een foto-impressie gegeven.



Figuur 7. Beeld van het koetshuis in landgoed Pijnenburg te Baarn.

1.2 Vraagstellingen van het onderzoek

Voor het in beeld brengen van de beschermde en bedreigde soorten zijn de volgende groepen onderzocht:

- Broedvogels (vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen, zeldzame, bedreigde soorten)
- Vleermuizen (verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden),
- overige zoogdieren (das, eekhoorn en boomarter),
- Reptielen (hazelworm)

Dit betreft de soort(groep)en die in potentie kunnen voorkomen. Gelet op de opdracht genoemd in de inleiding van dit hoofdstuk worden de volgende vraagstellingen onderzocht:

1. Welke beschermde en bedreigde soorten komen voor op of direct rond de activiteitengebieden in landgoed Pijnenburg te Baarn?
2. Wat is de verspreiding en het terreingebruik van de beschermde en bedreigde soorten in of direct rond de activiteitengebieden in landgoed Pijnenburg te Baarn?

1.3 Opbouw van dit rapport

De werkwijze van het onderzoek wordt per soortgroep in hoofdstuk 2 weergegeven. In hoofdstuk 3 wordt het voorkomen en de verspreiding weergegeven. In hoofdstuk 4 worden conclusies gegeven en worden aanbevelingen gedaan. In bijlage 1 wordt een overzicht gegeven van de gehanteerde begrippen.

2 METHODE

2.1 Omvang onderzoek

De fauna-inventarisatie heeft plaatsgevonden in 2015. Ten behoeve van de inventarisatie hebben 16 veldbezoeken plaatsgevonden op 13, 23 maart, 3, 14, 28 april, 13, 28 mei, 6, 18, 30 juni, 13, 29 juli, 17, 28, 31 augustus en 10 september 2015 met een totale onderzoeksomvang van ongeveer 126 uur. In onderstaande paragrafen wordt per soortgroep de inventarisatiemethode weergegeven. In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de methode per soortgroep, de inventarisatieduur en de bezoekdata. De deelonderzoeken zijn zo veel mogelijk gecombineerd.

Tabel 1. De methode, de duur, het aantal bezoeken en de data ter inventarisatie van beschermde en bedreigde soorten vier deelgebieden landgoed Pijnenburg te Baarn.

Soortgroep	Methode	Bezoek			Data (2015)
		Duur (uur)	Aantal (N)	Totale duur (uur)	
Broedvogels	- Territoriumkartering broedvogels.	5	5	25	* 13, 23 maart, 3, 14, 28 april, 13, 28 mei, 6, 18, 30 juni, 13, juli 6 juni
	- Afzoeken op (oude) nesten	5	1	5	
	Totaal:			30	
Vleermuizen	- Detectoronderzoek voorjaar.	6	5	30	28 mei, 6, 18, 30 juni, 13 juli 17, 28, 31 augustus en 10 september
	- Detectoronderzoek voorherfst.	5	4	20	
	Totaal:			50	
Overige zoogdieren (das, eekhoorn en boommarter)	- Das	4	2	8	28 mei en 30 juni 13, 23 maart, 3 april 28 mei, 6, 18, 30 juni
	- Eekhoorn	3	2	6	
	- Boommarter	4	2	8	
	Totaal:			22	
Reptielen (hazelworm)	- Platen	4	6	24	28 mei, 6, 18, 30 juni
Geheel totaal:				126	

* deelgebieden maximaal 5 keer bezocht

2.2 Broedvogels

Broedvogels zijn gedurende zes inventarisatiemomenten geïnventariseerd per deelgebied (13, 23 maart, 3, 14, 28 april, 13, 28 mei, 6, 18, 30 juni, 13, juli 2015). Alle bezoeken werden uitgevoerd in de avond, gedurende de schemering. Het is van belang om rond de schemering waarnemingen te doen, omdat

vogels dan het meest actief zijn. Vogels die daarentegen 's nachts actief zijn (zoals de rans- en steenuil) zijn geïnventariseerd tijdens het vleermuisonderzoek. Ten behoeve van deze uilen werden daarnaast geluiden afgespeeld om het roepen te stimuleren. De waarnemingen van soorten met vaste rust- en verblijfplaatsen, zeldzame, bedreigde en Rode-lijst soorten zijn in het veld direct op kaart gezet. De gegevens van deze kaarten zijn op kantoor verwerkt tot soortkaarten. Na het broedseizoen zijn alle waarnemingen van de soortkaarten binnen de grenzen van één territorium geclusterd. Alleen soorten die duidelijk meerdere keren territoriaal zijn waargenomen binnen een bepaalde periode worden beschouwd als "broedgeval". Na die periode kunnen het bijvoorbeeld ook "zwervende" of reeds "vliegvlugge" jongen van elders zijn. Nesten en nog niet vliegvlugge jongen zijn tevens beschouwd als broedgeval. Op 6 juni 2015 is tevens gezocht naar (oude) nesten van roofvogels en andere aanwijzingen van het voorkomen van beschermde vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen.

2.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn geïnventariseerd door middel van batdetector-onderzoek (Pettersson D-240). Met de batdetector worden de, voor mensen onhoorbare, ultrasone geluiden van vleermuizen omgezet naar de voor het menselijk oor hoorbare geluiden. Soorten kunnen door de geluiden (frequentie, ritme en klank) en zichtbeelden worden onderscheiden. Door interpretatie hiervan kan tevens het gedrag afgeleid worden en kunnen onder andere foerageerplaatsen, vliegroutes en verblijfplaatsen zoals kolonie- en paarplaatsen worden opgespoord.

De methode voor het inventariseren van vleermuizen sluit aan bij het Inventarisatie Protocol van het Netwerk Groene Bureaus (Netwerk Groene Bureaus, 2012 / 2013).

2.4 Overige zoogdieren

Das

Dassen zijn geïnventariseerd door het zoeken naar burchten en sporen. Sporen betreffen latrines, haar aan draad, krabsporen van het voedsel zoeken en wissels (vaste routes). Het inventariseren heeft plaats gevonden op 5 mei en 26 september 2012.

Eekhoorn

Eekhoorns zijn geïnventariseerd door te zoeken naar sporen en zichtwaarnemingen. Dit is gedaan tijdens alle veldbezoeken. Zichtwaarnemingen betreffen foeragerende, rustende of trekkende dieren. Sporen waar gericht naar gezocht is zijn de nesten of foerageersporen. Nesten worden gebouwd in bomen en zijn vaak rond en bestaan uit een vrij dichte samengebouwde bol met één opening. Het nest lijkt hierbij op een eksterne nest dat echter veel opener is. Deze nesten kunnen het beste worden geïnventariseerd als er nog geen blad aan de bomen zit. Foerageersporen betreffen afgebeten en afgekloven kegels van dennenappels of andere noten en zaden die jaarrond kunnen worden gezocht.

Boommarter

Het onderzoek naar boommarters heeft plaats gevonden door te letten op sporen (uitwerpselen, vraatsporen en vettige afdrukken rond plaatsen die veel worden belopen) op bomen. Dit vond plaats gedurende alle onderzoeken. Daarnaast is gelet op foeragerende dieren gedurende het vleermuisonderzoek.

2.5 Reptielen (hazelworm)

Voor de temperatuurregulatie zijn reptielen aangewezen op een externe warmtebron. De meeste reptielen zijn dan ook regelmatig openlijk zonnend aan te treffen op relatief koude dagen of in de vroege ochtend.

Een uitzondering op het openlijk liggen zonnen, vormen hazelwormen. In mei worden ze nogal eens zonnend aangetroffen maar doorgaans hebben ze een verscholen levenswijze. Ze zijn daardoor moeilijk te inventariseren. Daarbij komt dat ze een groot verspreidingsgebied hebben, vaak in lage dichtheid voorkomen en het minst afhankelijk van de zon zijn in relatie tot alle Nederlandse reptielen. Ze zijn vaak ook 's avonds en 's nachts actief en verschuilen zich vaak onder stronken en dergelijke. In plaats van openlijk te zonnen, verkiezen de hazelwormen meestal een warm plekje onder door de zon beschenen materiaal zoals strooisel en bladeren. Ook worden wel takken gebruikt. Dit materiaal biedt tevens beschutting tegen vijanden. Op basis van dit gedrag is een methode gebruikt die hierbij aansluit. Verspreid over het plangebied zijn platen neergelegd waaronder de dieren kunnen gaan zitten. Deze platen zijn gedurende vier bezoeken gecontroleerd (28 mei, 6, 18, 30 juni 2015). Gedurende het aflopen van deze platen is tevens gekeken naar zonnende dieren.

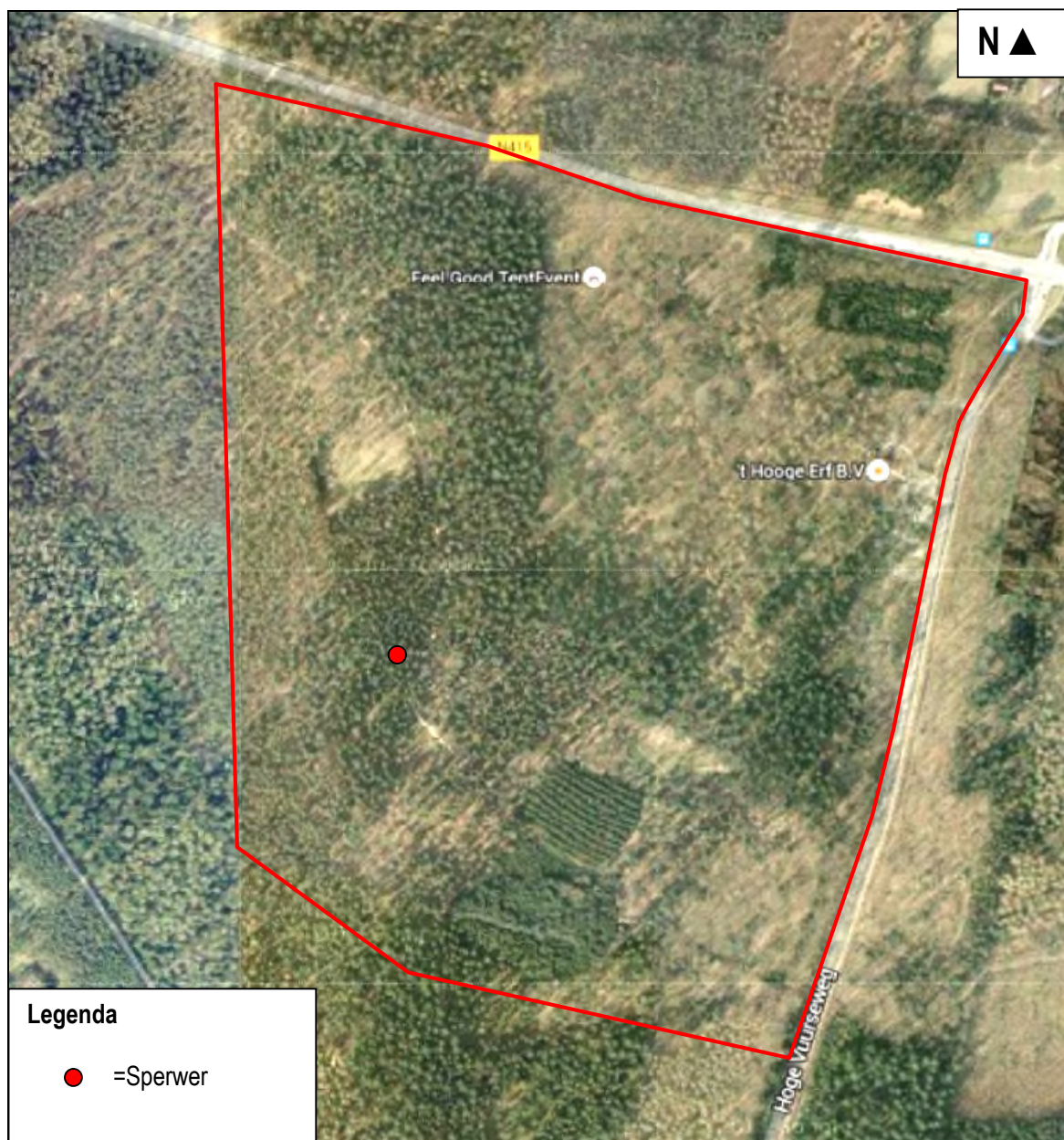
De methode voor het inventariseren van amfibieën sluit aan bij de beschreven methode door Lenders e.a. (1993) en Diepenbeek & Delft (2006).

3 RESULTATEN

3.1 Evenemententerrein langs de N415

Broedvogels

Het gebied van het evenemententerrein is rijk aan bosvogels (zie tabel 2). Gedurende onderhavig onderzoek werden vele typische soorten bosvogels aangetroffen zoals grote en kleine bonte specht, boomklever en boomkruiper. Er werd één vogelsoort met vaste rust en verblijfplaatsen vastgesteld (sperwer). Er zijn nesten of eieren van vogelsoorten van de Rode lijst van bedreigde soorten aangetroffen.



Figuur 8. Territoria – nestlocatie van vermeldenswaardige broedvogels in het gebied van het evenemententerrein.

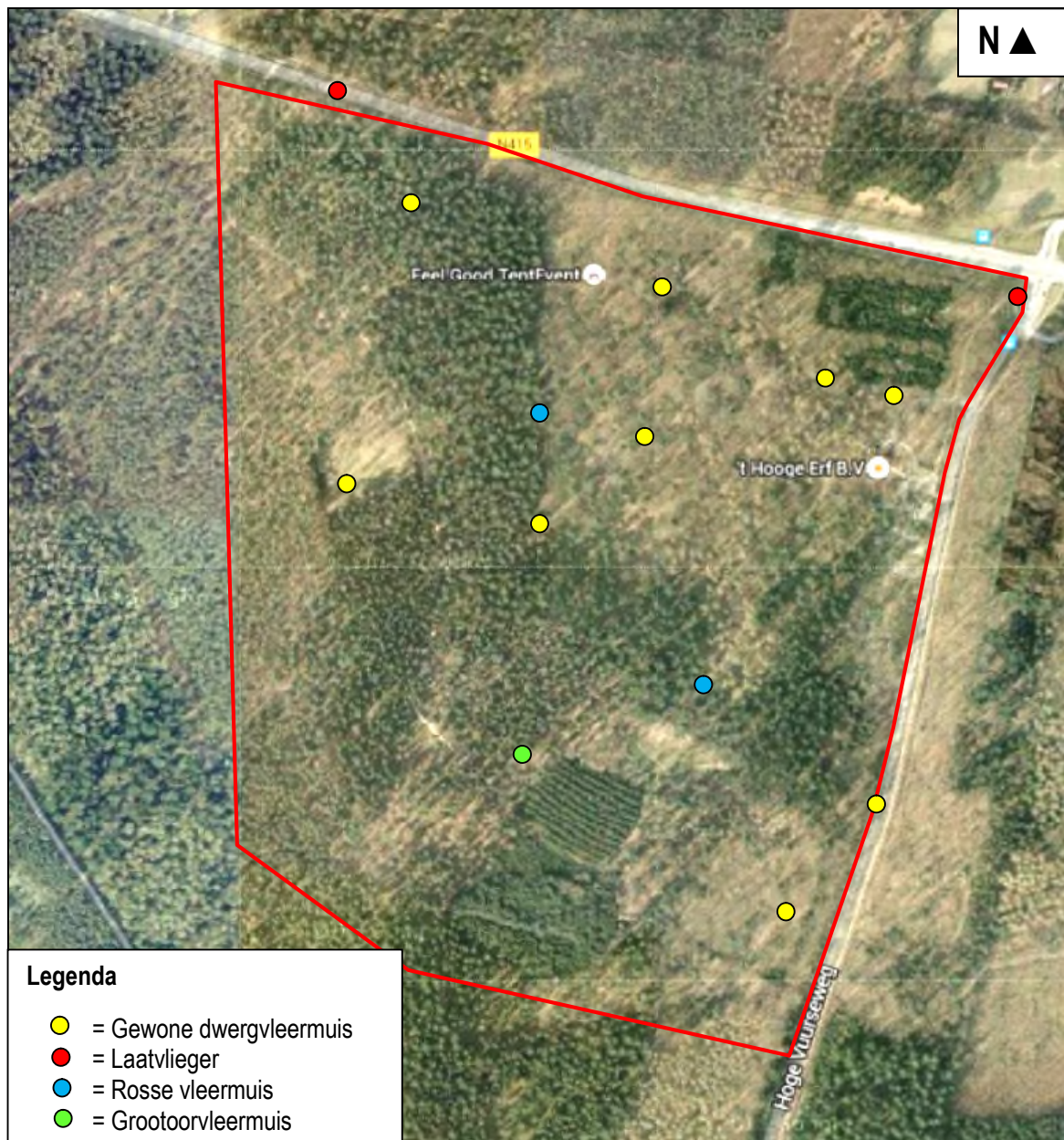
Tabel 2. Overzicht van de aangetroffen broedvogels met hun mate van bedreiging (Rode lijst, 2004), beschermingsstatus Flora- en faunawet, de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats (LNV-DLG, 2009) in het deelgebied van het evenemententerrein.

Soort	Bedreiging	Beschermingsstatus	Vaste rustplaats
Boomkruiper	-	Zwaar beschermd	-
Braamsluiper	-	Zwaar beschermd	-
Ekster	-	Zwaar beschermd	-
Fazant	-	Zwaar beschermd	-
Fitis	-	Zwaar beschermd	-
Gaai	-	Zwaar beschermd	-
Groenling	-	Zwaar beschermd	-
Grote bonte specht	-	Zwaar beschermd	-
Grote lijster	-	Zwaar beschermd	-
Heggenmus	-	Zwaar beschermd	-
Holenduif	-	Zwaar beschermd	-
Houtduif	-	Zwaar beschermd	-
Kauw	-	Zwaar beschermd	-
Kleine bonte specht	-	Zwaar beschermd	-
Koolmees	-	Zwaar beschermd	-
Kuifmees	-	Zwaar beschermd	-
Merel	-	Zwaar beschermd	-
Pimpelmees	-	Zwaar beschermd	-
Roodborst	-	Zwaar beschermd	-
Sperwer	-	Zwaar beschermd	+
Spreeuw	-	Zwaar beschermd	-
Staartmees	-	Zwaar beschermd	-
Tjiftjaf	-	Zwaar beschermd	-
Vink	-	Zwaar beschermd	-
Winterkoning	-	Zwaar beschermd	-
Zanglijster	-	Zwaar beschermd	-
Zwarte kraai	-	Zwaar beschermd	-
Zwarte mees	-	Zwaar beschermd	-

Vleermuizen

Voorzomer

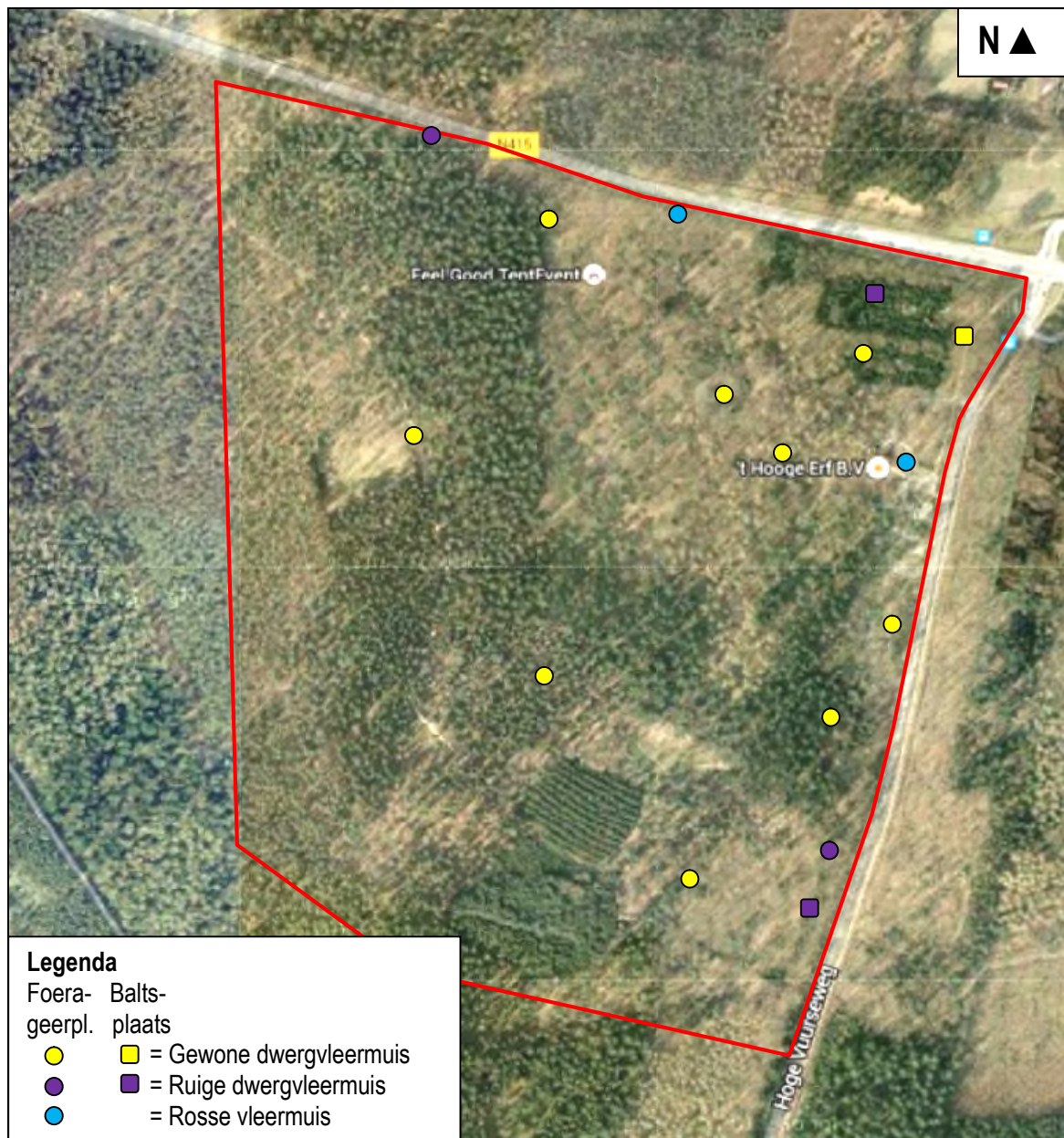
Er zijn vier soorten vleermuizen vastgesteld in het voorjaar. Het betreft de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en grootoorvleermuis. Deze soorten werden in relatief lage dichtheid foeragerend aangetroffen. Er zijn in gebied van het evenemententerrein geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van kolonies of vliegroutes. In figuur 9 worden de foerageerplaatsen weergegeven. De vleermuizen komen verspreid het evenemententerrein in.



Figuur 9. Waarnemingen van vleermuizen in de voorzomer in het gebied van het evenemententerrein.

Voorherfst

In de voorherfst van 2015 zijn drie soorten vleermuizen vastgesteld. Het betreft rosse vleermuis, gewone en ruige dwergvleermuis. Van gewone en ruige dwergvleermuis werden daarnaast baltsplaatsen aangetroffen (geen paarplaatsen). Bij een baltsplaats vliegt een vleermuis rond en zendt ondertussen sociale geluiden uit.



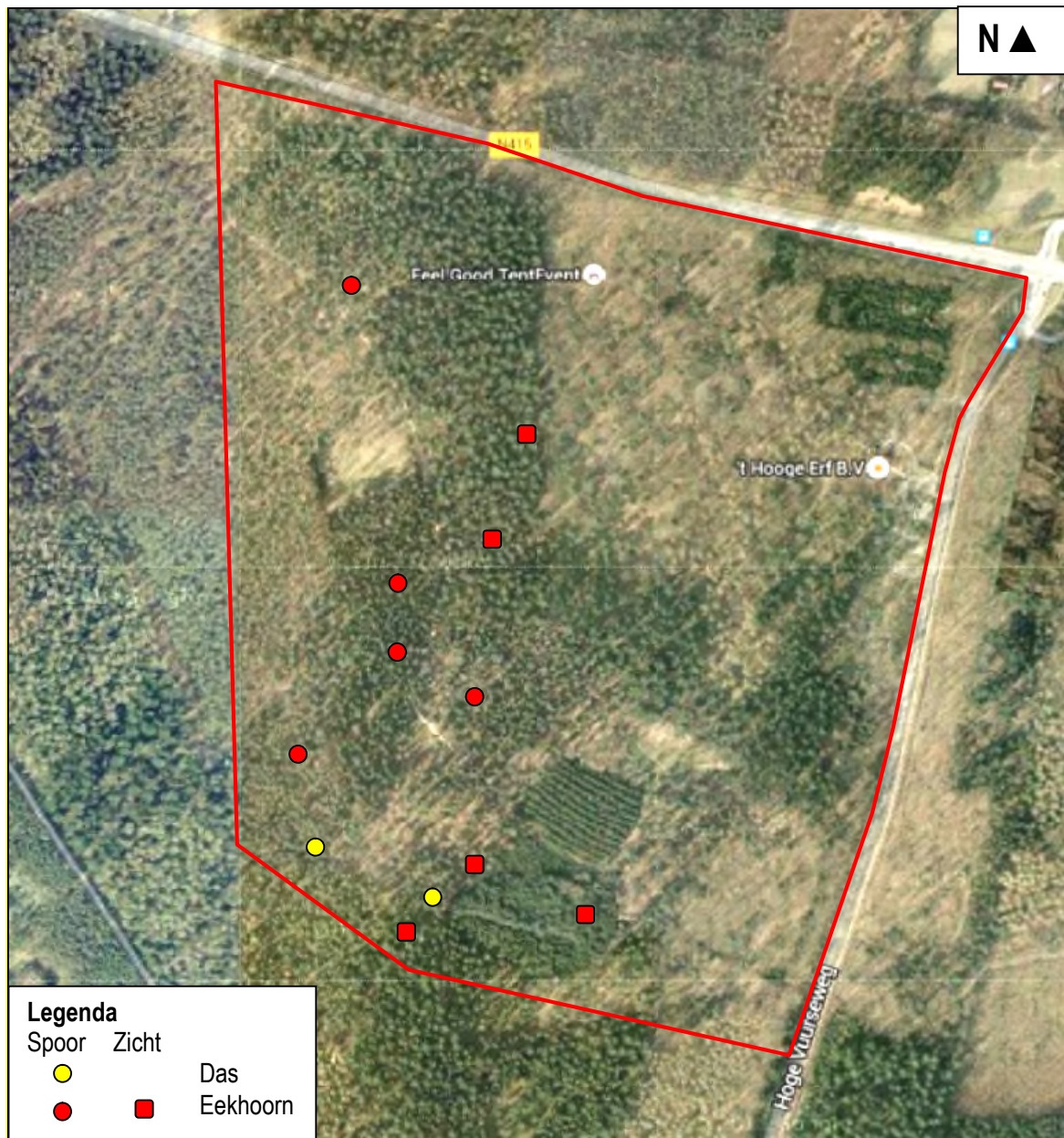
Figuur 10. Waarnemingen van vleermuizen in de voorherfst in het gebied van het evenemententerrein.

Overige zoogdieren

In het zuidwestelijk deel zijn enkele keren (graaf)sporen van das aangetroffen. Eekhoorn is door middel van sporen en zichtwaarnemingen verschillende keren vastgesteld (zie figuur 11). Er zijn gedurende onderhavig onderzoek geen aanwijzingen gevonden van de aanwezigheid van boomarter.

Reptielen (hazelworm)

Er zijn gedurende onderhavig onderzoek geen aanwijzingen gevonden van de aanwezigheid van hazelworm.



Figuur 11. Waarnemingen van das en eekhoorn in het gebied van het evenemententerrein.

3.2 Omvorming bos langs de N234

Broedvogels

Het gebied van het om te vormen bos tot heide is leefgebied voor bosvogels (zie tabel 3). Gedurende onderhavig onderzoek werden vele soorten bosvogels aangetroffen zoals grote bonte specht en kuifmees. Er zijn geen nesten of territoria aangetroffen van vogels met vaste rust en verblijfplaatsen of van de Rode lijst van bedreigde soorten. Een mogelijk reden hiervan is dat het om te vormen bos te monotoon is.

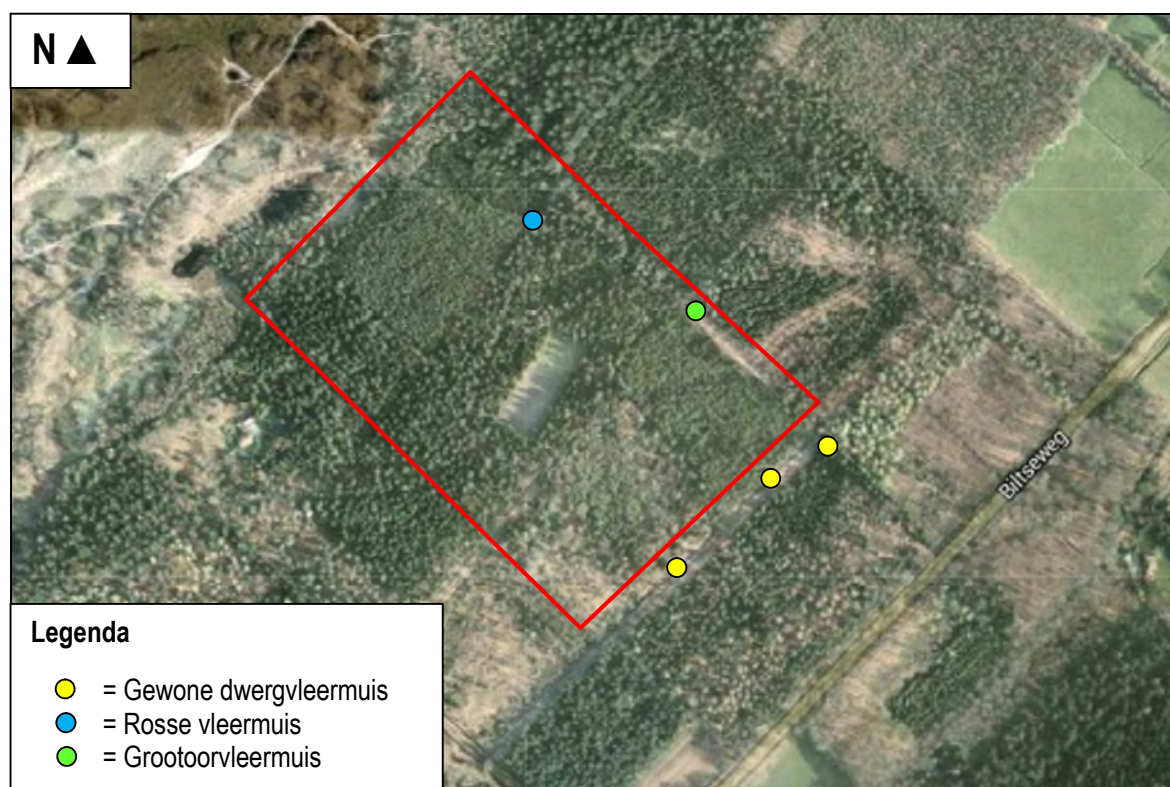
Tabel 3. Overzicht van de aangetroffen broedvogels met hun mate van bedreiging (Rode lijst, 2004), beschermingsstatus Flora- en faunawet, de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats (LNV-DLG, 2009) in het deelgebied van het om te vormen bos.

Soort	Bedreiging	Beschermingsstatus	Vaste rustplaats
Boomkruiper	-	Zwaar beschermd	-
Ekster	-	Zwaar beschermd	-
Fitis	-	Zwaar beschermd	-
Gaai	-	Zwaar beschermd	-
Grote bonte specht	-	Zwaar beschermd	-
Heggenmus	-	Zwaar beschermd	-
Houtduif	-	Zwaar beschermd	-
Koolmees	-	Zwaar beschermd	-
Merel	-	Zwaar beschermd	-
Pimpelmees	-	Zwaar beschermd	-
Roodborst	-	Zwaar beschermd	-
Tjiftjaf	-	Zwaar beschermd	-
Vink	-	Zwaar beschermd	-
Winterkoning	-	Zwaar beschermd	-
Zanglijster	-	Zwaar beschermd	-
Zwarte kraai	-	Zwaar beschermd	-

Vleermuizen

Voorzomer

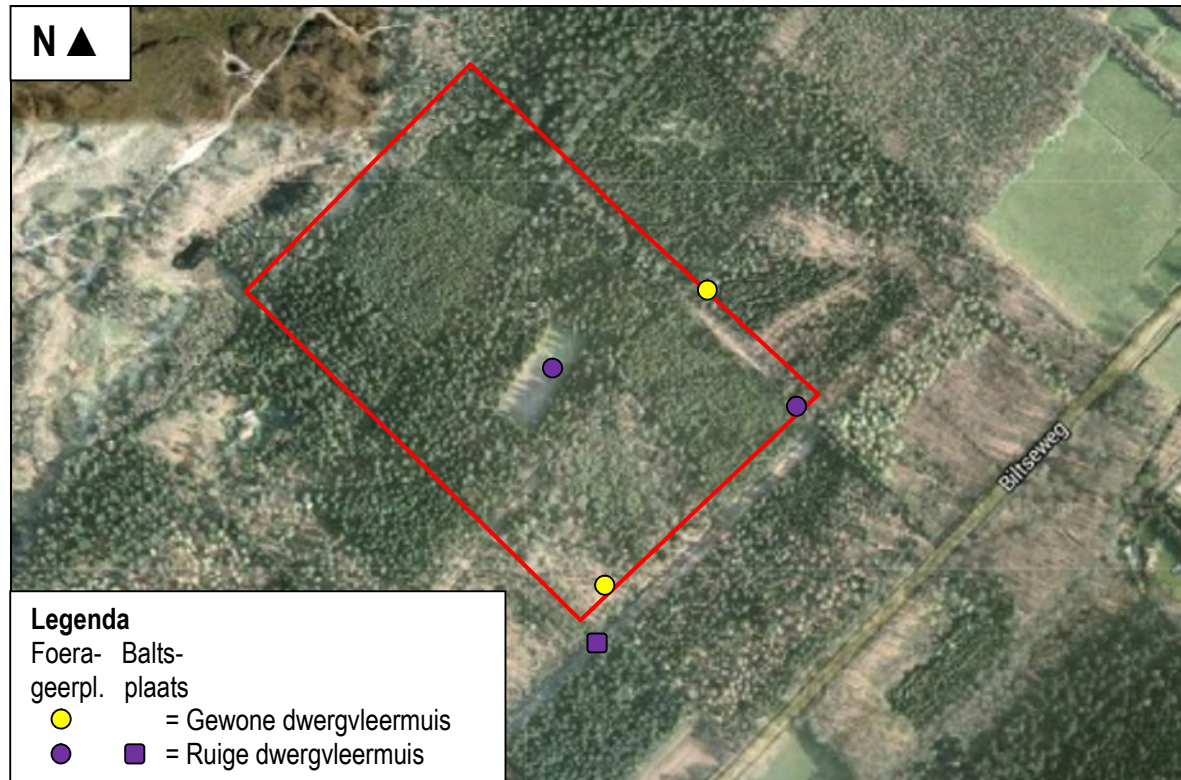
Er zijn drie soorten vleermuizen vastgesteld in het voorjaar. Het betreft de gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en grootoorvleermuis. Deze soorten werden in relatief lage dichtheid foeragerend aangetroffen. Er zijn in gebied van het om te vormen bos geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van kolonies of vliegroutes. In figuur 12 worden de foerageerplaatsen weergegeven. De vleermuizen komen verspreid het gebied van het om te vormen bos in.



Figuur 12. Waarnemingen van vleermuizen in de voorzomer in het gebied van het om te vormen bos.

Voorherfst

In de voorherfst van 2015 zijn twee soorten vleermuizen vastgesteld. Het betreft gewone en ruige dwergvleermuis. Van gewone dwergvleermuis werden daarnaast baltsplaatsen aangetroffen (geen paarplaatsen). Bij een baltsplaats vliegt een vleermuis rond en zendt ondertussen sociale geluiden uit.



Figuur 13. Waarnemingen van vleermuizen in de voorherfst in het gebied van het om te vormen bos.

Overige zoogdieren

Er zijn gedurende onderhavig onderzoek geen aanwijzingen gevonden van de aanwezigheid van boommarter of das. Wel is eekhoorn verschillende keren vastgesteld door middel van sporen en zichtwaarnemingen (zie figuur 14). Centraal in het gebied van het om te vormen bos is tevens een nest van eekhoorn gelegen.

Reptielen (hazelworm)

Er zijn gedurende onderhavig onderzoek geen aanwijzingen gevonden van de aanwezigheid van hazelworm.



Figuur 14. Waarnemingen van eekhoorn in het gebied van het om te vormen bos.

3.3 Theehuis & dierenbegraafplaats langs de Maartensdijkseweg

Broedvogels

Het gebied van het theehuis en de dierenbegraafplaats is van belang voor bosvogels. Het ontbreekt aan weidevogels. Er komen verschillende soorten broedvogels voor in het noordelijk deel van het onderzoeksgebied (zie tabel 4). Er is één nest van een vogel aangetroffen met vaste rust en verblijfplaatsen (buiserd). Verder broedt de beschermde en bedreigde ransuil direct buiten het plangebied.

Tabel 4. Overzicht van de aangetroffen broedvogels met hun mate van bedreiging (Rode lijst, 2004), beschermingsstatus Flora- en faunawet, de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats (LNV-DLG, 2009) in het deelgebied van het theehuis en de dierenbegraafplaats.

Soort	Bedreiging	Beschermingsstatus	Vaste rustplaats
Boomkruiper	-	Zwaar beschermd	-
Boomklever	-	Zwaar beschermd	-
Buizerd	-	Zwaar beschermd	+
Ekster	-	Zwaar beschermd	-
Fitis	-	Zwaar beschermd	-
Gaai	-	Zwaar beschermd	-
Grote bonte specht	-	Zwaar beschermd	-
Heggenmus	-	Zwaar beschermd	-
Holenduif	-	Zwaar beschermd	-
Houtduif	-	Zwaar beschermd	-
Kauw	-	Zwaar beschermd	-
Koolmees	-	Zwaar beschermd	-
Merel	-	Zwaar beschermd	-
Pimpelmees	-	Zwaar beschermd	-
Ransuil*	Kwetsbaar	Zwaar beschermd	+
Roodborst	-	Zwaar beschermd	-
Tjiftjaf	-	Zwaar beschermd	-
Vink	-	Zwaar beschermd	-
Winterkoning	-	Zwaar beschermd	-
Zanglijster	-	Zwaar beschermd	-
Zwarte kraai	-	Zwaar beschermd	-

* Direct buiten plangebied



Figuur 15. Waarnemingen van jaarrond beschermde nesten van vogels.

Vleermuizen

Voorzomer

Er zijn drie soorten vleermuizen vastgesteld in het voorjaar. Het betreft de gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en franjestaart. Deze soorten werden in relatief lage dichtheid foeragerend aangetroffen. Er zijn geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van kolonies of vliegroutes (route tussen kolonieplaats en foerageergebied). Wel wordt de laan door het gebied relatief veel gebruikt om doorheen te vliegen (tussen foerageerplaatsen). In figuur 16 worden de foerageerplaatsen weergegeven.



Figuur 16. Waarnemingen van vleermuizen in de voorzomer in het gebied van het theehuis en de dierenbegraafplaats.

Voorherfst

In de voorherfst van 2015 zijn twee soorten vleermuizen vastgesteld in het gebied van het theehuis en de dierenbegraafplaats. Het betreft gewone en ruige dwergvleermuis. Van beide soorten werden daarnaast baltsplaatsen aangetroffen (geen paarplaatsen). Bij een baltsplaats vliegt een vleermuis rond en zendt ondertussen sociale geluiden uit.



Figuur 17. Waarnemingen van vleermuizen in de voorherfst in het gebied van het theehuis en de dierenbegraafplaats.

Overige zoogdieren

Er zijn gedurende onderhavig onderzoek geen aanwijzingen gevonden van de aanwezigheid van boommarter of das. Wel is eekhoorn verschillende keren vastgesteld door middel van sporen (zie figuur 18).

Reptielen (hazelworm)

Er zijn gedurende onderhavig onderzoek geen aanwijzingen gevonden van de aanwezigheid van hazelworm.



Figuur 18. Waarnemingen van eekhoorn in de voorherfst in het gebied van het theehuis en de dierenbegraafplaats.

3.4 Koetshuis in bestaande beheerderswoning

Broedvogels

Het gebied van het koetshuis is van belang voor bos- en watervogels. Het ontbreekt aan gebouwbewonende vogels zoals huismus en gierzwaluw. In tabel 5 wordt een overzicht gegeven van de aangetroffen broedvogels. Er geen nesten of territoria vastgesteld van vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen of vogels van de Rode lijst van bedreigde diersoorten.

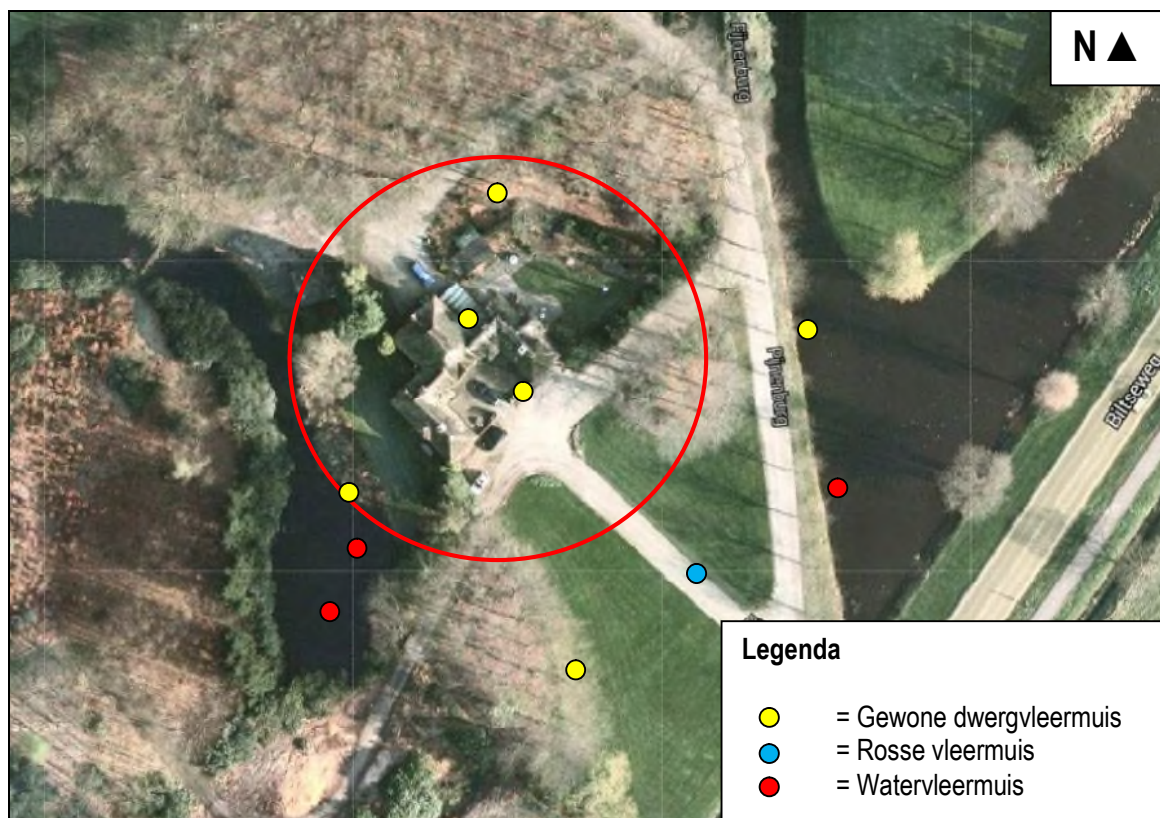
Tabel 5. Overzicht van de aangetroffen broedvogels met hun mate van bedreiging (Rode lijst, 2004), beschermingsstatus Flora- en faunawet, de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats (LNV-DLG, 2009) in het deelgebied van het koetshuis.

Soort	Bedreiging	Beschermingsstatus	Vaste rustplaats
Boomkruiper	-	Zwaar beschermd	-
Boomklever	-	Zwaar beschermd	-
Ekster	-	Zwaar beschermd	-
Fitis	-	Zwaar beschermd	-
Gaai	-	Zwaar beschermd	-
Grote bonte specht	-	Zwaar beschermd	-
Heggenmus	-	Zwaar beschermd	-
Houtduif	-	Zwaar beschermd	-
Kauw	-	Zwaar beschermd	-
Koolmees	-	Zwaar beschermd	-
Meerkoet	-	Zwaar beschermd	-
Merel	-	Zwaar beschermd	-
Pimpelmees	-	Zwaar beschermd	-
Roodborst	-	Zwaar beschermd	-
Tijftjaf	-	Zwaar beschermd	-
Vink	-	Zwaar beschermd	-
Waterhoen	-	Zwaar beschermd	-
Wilde eend	-	Zwaar beschermd	-
Winterkoning	-	Zwaar beschermd	-
Zanglijster	-	Zwaar beschermd	-
Zwarte kraai	-	Zwaar beschermd	-

Vleermuizen

Voorzomer

Er zijn drie soorten vleermuizen vastgesteld in het voorjaar. Het betreft de gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis. Deze soorten werden foeragerend aangetroffen. Sporadisch verblijft de gewone dwergvleermuis en laatvlieger achter de luiken in het koetshuis. Vliegrouen werden niet vastgesteld. In figuur 19 worden de foerageerplaatsen weergegeven.



Figuur 19. Waarnemingen van vleermuizen in de voorzomer in het gebied van het koetshuis.

Voorherfst

In de voorherfst van 2015 zijn twee soorten vleermuizen vastgesteld. Het betreft gewone en enkele ruige dwergvleermuis. Van gewone dwergvleermuis werden daarnaast baltsplaatsen aangetroffen (geen paarplaatsen). Bij een baltsplaats vliegt een vleermuis rond en zendt ondertussen sociale geluiden uit.



Figuur 20. Waarnemingen van vleermuizen in de voorherfst in het gebied van het koetshuis.

Overige zoogdieren

Er zijn gedurende onderhavig onderzoek geen aanwijzingen gevonden van de aanwezigheid van boomarter, das of eekhoorn.

Reptielen (hazelworm)

Er zijn gedurende onderhavig onderzoek geen aanwijzingen gevonden van de aanwezigheid van hazelworm.

4 CONCLUSIES

Er zijn plannen voor de nieuwe kostendragers voor landgoed Pijnenburg te Baarn die bestaan uit:

1 = Evenemententerrein langs de N415,

2 = Omvorming bos langs de N234,

3 = Theehuis & dierenbegraafplaats langs de Maartensdijkseweg,

4 = Koetshuis in bestaande beheerderswoning.

Deze deelgebieden zijn mogelijk van belang voor beschermde broedvogels (o.a. bedreigde soorten en soorten met vaste nestplaatsen), vleermuizen (verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageerplaatsen), overige zoogdieren (das, eekhoorn, boomarter) en reptielen (hazelworm). Op grond hiervan is een gerichte veldinventarisatie uitgevoerd naar het voorkomen en het eventuele terreingebruik van deze soorten.

Gedurende het veldonderzoek zijn vleermuizen, broedvogels en eekhoorn vastgesteld en sporen van das aangetroffen. In tabel 6 wordt een overzicht gegeven van de functie van deze soortgroepen per deelgebied. Hazelworm en boomarter zijn niet aangetroffen.

Tabel 6. Overzicht van de aangetroffen soort(groep)en met de functie per deelgebied.

	1 = Evenemententerrein	2 = Omvorming bos	3 = Theehuis & dieren begraafplaats	4 = Koetshuis
Broedvogels				
Algemene soorten	+	+	+	+
Bedreigde soorten	-	-	Ransuil	-
Soorten met vaste nestplaatsen	Sperwer	-	Buizerd	-
Vleermuizen				
Kolonies	-	-	-	Achter luiken
Baltsplaatsen	Enkele	Enkele	Enkele	Enkele
Paarplaatsen	-	-	-	-
Vliegroutes	-	-	-	-
Foerageerplaatsen	5 soorten	4 soorten	4 soorten	4 soorten
Overige zoogdieren				
Das	Sporen	-	-	-
Eekhoorn	Foerageer- en doortrekgebied	Foerageer-, verblijf- en doortrekgebied	Foerageer- en doortrekgebied	-
Boomarter	-	-	-	-
Reptielen				
Hazelworm	-	-	-	-

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Diepenbeek, A., van, 1999. Veldgids diersporen. Drukkerij Thieme, Nijmegen.

Diepenbeek, A., van, Delf, J. van, 2006. Het waarnemen van amfibieën en reptielen. Stichting RAVON, Nijmegen.

Dijk, A.J. van, 1996. Broedvogels inventariseren in proefvlakken, Handleiding broedvogel Monitoring Project, SOVON, Beek-Upbergen.

EEG, 1979. Richtlijn 79/43/EEG inzake het behoud van de Vogelstand. Publicatieblad Europese Gemeenschap, nummer L. 103.

EEG, 1992. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van wilde flora en fauna. Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, nummer L. 206/7.

Lenders, H.J.R., Marijnissen, C.C.H., Felix, R.P.W.H., 1993. Waarnemen en herkennen van amfibieën en reptielen in het veld. Stichting RAVON, Nijmegen.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2004. Rode lijsten diverse soortgroepen.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2009. Rode lijsten diverse soortgroepen.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten en diersoorten (Flora en Faunawet). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 402, 1-37.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, Dienst Regelingen, 2009a. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van LNV (Dienst Regelingen), Den Haag.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, Dienst Regelingen, 2009b. Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Ministerie van LNV (Dienst Regelingen), Den Haag.

Neal, E., Cheeseman, C., 1986. Badgers, T & AD Poyser Ltd, Londen, 1-271.

Netwerk Groene Bureaus, 2012 / 2013. Vleermuisinventarisatie-protocol; Introductie, toelichting en tabel. Odijk.

Stumpel, T., Strijbosch, H., 2006. Veldgids amfibieën en reptielen. Utrecht, 1-314.

VZZ, 2004. Voorlichtingsfolder eekhoorns. Arnhem.

Werf, S. Van der, 1991: Bosgemeenschappen; Pudoc, Wageningen.

BIJLAGE 1. BEGRIPPEN

Baltsplaats	Plaats waar een vleermuis al roepend rondvliegt in de herfst en die doorgaans wordt verdedigd tegen andere mannetjes.
Foerageergebied	Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert. Dat gebied wordt regelmatig bezocht door vleermuizen om in te foerageren en dat doorgaans meerdere foerageerplaatsen kent die langere tijd worden gebruikt.
Foerageerplaats	Plek (jachtplek) waar wordt gejaagd door vleermuizen. De plek kan in de directe omgeving van de kolonieplaats liggen maar ook kilometers verderop.
Kolonie	Groep vleermuizen (kleine groep mannetjes of meestal grotere groep vrouwtjes, soms gemengd (soorten, geslacht)) die in het voorjaar tot de herfst bijeen blijven. De groep kan zich vestigen in gebouwen (in spouwmuren of onder daklijsten e.d.) of bomen (spechtengaten, scheuren). Een groep vrouwelijke vleermuizen wordt ook wel aangeduid als een kraamkolonie. In zo'n groep worden jongen geboren en grootgebracht. Een kolonie maakt vaak gebruik van meerdere verblijfplaatsen die soms gelijktijdig worden gebruikt.
Migratieroute	Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa (zie ook vliegroute) of een route in een andere tijd; bijvoorbeeld tussen foerageerplaatsen.
Paarplaats	Territorium van territoriale mannetjes. Voor de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis is dit doorgaans te vinden in boomholten. Voor de laatvlieger en de dwergvleermuis is dit te vinden in gebouwen. Voor de watervleermuis is dit te vinden in bomen en later, tegen de winter, zijn ze te vinden in overwinteringverblijven. Het mannetje vormt een harem met meerdere vrouwtjes. De paartijd valt in de herfst (uitgezonderd de grootoorvleermuis waarbij het in april valt (vroeg voorjaar)). De hier geschetste situatie van de paring wordt in dit rapport omschreven als "herfst situatie".
Verblijfplaats	Een object (huis, boom, bunker, grot, kast en dergelijke) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag of 's winters permanent).
Vliegroute	Route die door vleermuizen elke avond wordt gebruikt om van de kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en visa versa (zie ook migratieroute). Vrouwtjes met jongen keren soms midden in de nacht terug om de jongen te zogen en gebruiken dan de route. Vliegroutes liggen over het algemeen langs lijnvormige (landschaps)elementen als bomenlanen, huizenrijen e.d. De functies zijn beschutting bij winderig en koud weer, oriëntatie in verband met de echolotatie-geluiden en het vinden van voedsel.
Voorbijvliegend	Vleermuizen die voorbijvliegen, niet via een vaste route. Het betreft meestal zwervers of trekkers.
Zwermen	Direct na het uitvliegen, naar vooral voor het invliegen bij een kolonie zwemt een deel van de kolonie rond de kolonieplaats. Zwermgedrag is derhalve een indicatie voor een eventuele kolonieplaats.
Winterverblijfplaats	Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hibernation) gaan. Deze ruimte is doorgaans donker, heeft een hoge luchtvochtigheid en temperatuurwisselingen zijn nihil.

Zomerverblijfplaats Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is. In sommige gevallen vormen bijvoorbeeld mannetjes kleine groepjes.

Postbus 367
6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-428694
Fax: 0317-450601